

הגדת פראג 1526

זוהי ההגדה המאוירת המודפסת הראשונה שהגיעה אלינו בשלמותה. יפי ההגדה נובע ממספר היבטים: הטיפול המפואר במכלול, שיווי המשקל של העמודים ושישים חיתוכי עץ המעטרים את הטקסט. המילה הראשונה בפסקה חדשה מעוטרת ומופיעה באות רבתי. בשלושה דפי פתיחה גבולות בסגנון גותי. המעבר מטכניקה של כתבי יד, לטכניקה של הדפוס משנה את אופי המוצר ואת המסר. "המדיה היא המסר" מתייחס לכך שלכל מדיה יש מרחב מסוים שאינו נמצא במדיה אחרת.

בכתבי היד כל ציור ודף כתוב הוא חד פעמי ואילו המצאת הדפוס מאפשרת מספר רב של עותקים, תכונה חשובה נוספת בדפוס, שהמרכיבים השונים יכולים להצטרף בצורות מגוונות. מדפיס הגדת פראג השתמש בתכונות אלו בטיפוסים השונים החוזרים מספר פעמים בהגדה ובאופי האותיות שהוא מגדיל ומצמצם וכן בעימוד שיש בו למעשה מגוון של תכונות.

נושאי האיורים הם מספורי המקרא וספורים שמופיעים בטקסט ההגדה, נוספו להם תיאורים של אירועים מרכזיים שאין להם תפקיד בהגדה, חלקם לא יהודיים. הגדת פראג מצטיינת בדפים מאוירים שלמים של סיפורי המקרא, באותיות פתיחה מפוארות ומעוטרות ודפי מסגרת סביב הטקסט.

הגדת פראג מצטיינת בדפים מאוירים שלמים של סיפורי המקרא, באותיות פתיחה מפוארות ומעוטרות ודפי מסגרת סביב הטקסט. זוהי ההגדה המאוירת המודפסת הראשונה שהגיעה אלינו בשלמותה.

יפי ההגדה נובע ממספר היבטים: הטיפול המפואר במכלול, שיווי המשקל של העמודים ושישים חיתוכי עץ המעטרים את הטקסט. המילה הראשונה בפסקה חדשה מעוטרת ומופיעה באות רבתי. בשלושה דפי פתיחה גבולות בסגנון גותי.

המעבר מטכניקה של כתבי יד, לטכניקה של הדפוס משנה את אופי המוצר ואת המסר. "המדיה היא המסר" מתייחס לכך שלכל מדיה יש מרחב מסוים שאינו נמצא במדיה אחרת.

בכתבי היד כל ציור ודף כתוב הוא חד פעמי ואילו המצאת הדפוס מאפשרת מספר רב של עותקים, תכונה חשובה נוספת בדפוס, שהמרכיבים השונים יכולים להצטרף בצורות מגוונות. מדפיס הגדת פראג השתמש בתכונות אלו בטיפוסים השונים החוזרים מספר פעמים בהגדה ובאופי האותיות שהוא מגדיל ומצמצם וכן בעימוד שיש בו למעשה מגוון של תכונות.

נושאי האיורים הם מספורי המקרא וספורים שמופיעים בטקסט ההגדה, נוספו להם תיאורים של אירועים מרכזיים שאין להם תפקיד בהגדה, חלקם לא יהודיים. הגדת פראג מצטיינת בדפים מאוירים שלמים של סיפורי המקרא, באותיות פתיחה מפוארות ומעוטרות ודפי מסגרת סביב הטקסט.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם

טו ברוך שיאכל כז
כזית מצה מהשלים
וכז מפתחה ביה
ואם לא אפשר ליה
או יאכל כזית מן
השלימה שבידך ע
עליה המוציא
בזוילה ו

ושהתן כהסידת שמאל ואהרן כר נטלין ירחיק ויברך
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על גטילת ידים ו

והקח המצות הראשונה שהיא העליונה הנכבד עליה
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן
הארץ ו

ולא יאכל עד שיסחה פיוסה בין שתי השלימות הנכבד עליה
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על אכילת מצה ו

ויאכל מן סנידים כזית ביה ויתן לכולם
ואשר כד יקח מרוד סגורין לאטוגא ריבוד עליה
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על אכילת מרוד
ויטכוד סגורת ויאכל ויתן לכולם לאכל המרוד

והקח סיה מרוד וישקעם
כדו כחוסת ולא ישרבו ו
בתוכו שלא יתבטל טעם מ
פירותו ומטעם זה סגור וד
יהא שפיר לנקר הידוסת
מעליו שלא יתבטל טעמו
ויברך על אכילת מרוד ודא

ויאמנו בלא הסובה ולא יוסך עליו כזא פרי הארמה וסידש ושכמ לפי שנבטר כז
כברנת כפה הארמה שבידך על הרקות גטיבול ראשק אדח וזים אמר רב פסא
לא יסדא איניש מרוד בידוסת כזי וזה מיימדן קכו ומצוה נהקדת פראתא
דתם מאי תסא רוס רחמנה עלן ופירקתה וקור שביסלו מצוים מיוזת וכז ואי
לית ליה חודית מרודר בעולטיון וכל המוקדם במשנת מוקדם למצוה ובידושלמי
פריך וזא חודית מרודר מוטק ומשני כל קצמה שק חודת מטני שנמשלו לו חודת
המצוי לטיכא בלסוק ליטוסא עלשין קדבלא כלעז קדישפיל בלשוק קרבו הנרבי
ולשוק סגור שרל שתמכה ברי טיד בלעז מרמיותו החמישה אנוחא ורקלא מרוד
אמר אמירי פליה וכל אשכמו וינטוטא את מיימני ו

העמוד משלב טקסט ואיור שוליים. הדמויות מחזיקות בידן פסח מצה ומרור.
הכיתוב בגודל משתנה של אות והדמויות מופיעות במקומות נוספים בהגדה.

האיור למלוא העמוד מתאר הסבה לשולחן הפסח. האיור עשוי בהדפס עץ, טכניקה ששימשה לאיור ספרים עם המצאת הדפוס. תכונותיו הבולטות של ההדפס הבאות לידי ביטוי גם באיור זה, הן קוויות חזקה, סכמטיזציה של הדמויות ודרמטיזציה של הסצנה מפאת הניגוד בין שחור ללבן.

ארבעה בנים : החכם מתואר בדמות חכם מזרחי מבוגר. הרשע בהופעה צבאית של המאה בידו כידון, חובש כובע מהודר, עמידה שחצנית. התם לבוש בבגד איכרים של התקופה שקוע בעצמו. ושאינו יודע לשאול - מתואר כילד קטן על יד אביו שמסביר לו.